

ÖMER

SEYFETTİN

PRIMO
TÜRK
ÇOCUĞU

ilk genç
T
cimsaş

PRİMO TÜRK ÇOCUĞU

Ömer Seyfettin

ÖMER SEYFETTİN [1884 - 1920]

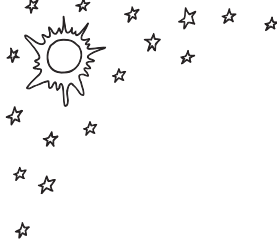
1884'te Gönen'de doğdu. Babası Kafkas göçmenlerinden Yüzbaşı Ömer Şevki Bey'dir. Ömer Seyfettin, ilköğrenimine Gönen'de mahalle mektebinde başladı. Bir süre sonra ailece İstanbul'a yerleştiler. İlk ve orta eğitimini İstanbul'da tamamladı. Daha sonra Edirne Askerî Lisesi'ne gitti. 1903'te İstanbul'da Harp Okulu'nu bitirerek teğmen rütbesiyle İzmir'de göreve başladı.

Ömer Seyfettin 1912'de Balkan Savaşları'nda Sırp ve Yunan Cephelerinde savaştı. Yanya Kalesi'nin savunmasına katıldı. Kale düşünce Yunanlara tutsak oldu. Bir yıl süren tutsaklığın ardından İstanbul'a döndü ve Kabataş Lisesi'nde öğretmenlik yapmaya başladı. 1915 yılında evlendi. Bu evlilikten Güner isimli bir kız çocuğu doğdu. 1920 yılında henüz 36 yaşındayken yakalandığı ağır hastalıktan kurtulamadı ve hayata gözlerini yumdu.

Ömer Seyfettin, Türk edebiyatının en başarılı öykücülerindendir. Kısa öykü türünün de öncülerinden biridir. Öykülerinde gerçekleri olduğu gibi göstermiş dönemin sorunlarını yansıtmıştır. Alaycı, süssüz ve sade bir anlatım dili kullanmıştır. Ömer Seyfettin öykülerinde çoğunlukla çocukluk anılarını, halkın inançlarını, tarihî olayları ve toplumun bozulmuş düzenini anlatır.

Ömer Seyfettin'in başlıca eserleri:

Efruz Bey, Gizli Mabet, Yüksek Ökçeler, Kaşağı, Yalnız Efe, Perili Köşk, Diyet, Forsa, Pembe İncili Kaftan, İlk Namaz.

Primo Türk Çocuğu Nasıl Doğdu?

*“Vatan ne Türkiye’dir Türklere, ne Türkistan,
Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir: Turan”*

Selânik bu serin ve karanlık Eylül gecesinin yıldızsız gökyüzü altında ümitsiz ve acılıydı. Sanki gündüzki gösterilerden, heyecanlardan, gürültülerden yorulmuş gibi, baygın ve sakin uyuyordu.

Sahil kalabalık değildi...

Olimpos Palas’ın, Kristal’in, Splandit Palas’ın, diğer küçük gazinoların lâmbaları çoktan sönmüştü. Katolik kilisesinin çanı saat üçü vuruyordu. Kızgın bir ahenkle bazen yavaşlayarak, bazen coşarak devam eden karanlıklara yayılıyordu. Para ve ticaret

* Türklerin vatanı ne Türkiye'dir ne de Türkistan'dır. Vatan üzerinde bütün dünyada yaşayan Türklerin birleştiği büyük ve sonsuz Turan ülkesidir.

rüyaları gören Yahudi mahallerinin üzerinde dalgalanıyordu. Sonra ta yukarılara, mert ve sessiz Türk mahallesinin sık geniş çatılarına doğru yükseliyordu. Kenara çarpan siyah köpüklü deniz, ışıkların içinde, kederli sesler çıkararak ağlıyordu. Sanki bu sonu görünmeyen sabahın açık ve mavi ufkunu yutan geçici yokluğu... Bu siyah gecenin gizli kinlerini açığa çıkarmak istiyordu.

Biraz ötede, tramvay yolunu tamir için yığılmış parke taşlarının ilerisinde, denize inen küçük merdivenin başında, hareketsiz ve iri bir gölge dimdik duruyordu. Önündeki korkunç karanlığın derinliklerinde, Karaburun'un ışıklarını seyrediyordu.

O kadar dalgındı ki.. Bekçinin İkinci Cadde'deki yaya kaldırımına düzensiz aralıklarla inen sopasını, geç vakit yeşil masadan dönen zengin ve yabancı kumarcıların aceleci arabalarının seslerini duymuyordu. Lastik tekerlekli arabalar içinde, geniş ve yüksek şapkalarının altına üşümüş gibi büzülen, medeni Avrupa'nın vahşi Türkiye'ye bir hediyesi olan bu kibar ve seçkin adamların(!) terbiyesiz kahkahalarını işitmiyordu.

Seyrettiği bu koyu karanlık gözlerinden ruhu na giriyordu. Bütün damarlarına yayılıyor, kalbine doluyor, şuurunu gizli yokluğa döndürüyordu. Bu yokluk içinde sersem ve hissiz dururken Karaburun projektörünün birden çakan ışığı uyu-

şuk beynini yeniden alevlendiriyor, onu düşünmeye sevk ediyordu.

Bu zavallı düşünen gölge, genç mühendis Kenan Beydi... Yabancı ve soylu meclislerinde, tutuculuk ve görgüsüzlükten ibaret zannettiği Türklükten nefretiyle, medeniyetsizliğe karşı olan kiniyle, Avrupa görgü kurallarındaki bilgi ve becerisiyle, nazikliğiyle, şen ve şuhluğu ile meşhurdu.

Tahsilini Paris'te bitirmişti. On, on bir yıl önce ülkesine dönünce, Paris'ten gelen herkes gibi o da dolgun bir maaşla İzmir'e gitmiş, orada âşık olduğu güzel bir İtalyan kızla evlenmişti...

İşte bu gece ne yapacağını bilemiyordu! Kırk sekiz saatin feci ve inanılmaz olayları sinirlerine dokunmuştu. İki defa Depo'daki yalısının önüne kadar gitti. Fakat içeri giremedi. Tekrar arabaya atladı. Döndü.

Lânetlerden kaçan bir hain, arkasından koşulan bir suçlu gibi karanlık sokaklarda kaybolmak istedi. Dolaştı, dolaştı. Tekrar sahile çıktı. Hızlı adımlarla deniz kenarına geldi. Uykuda gezen bir adam tavrıyla:

– Bu nasıl olur? Bu nasıl olur, diye sayıklıyor, işittiklerinin, gördüklerinin, gazetelerde, eklerde okuduklarının doğru olmasına akıl erdiremiyordu.

Acaba bunlar bir rüya, bir kâbus muydu? Fakat uyanıktı. Bunu duyuyordu. Şişen kalbi göğsünü acıtıyor, rutubetli bir sıcaklık şakaklarını yakıyordu.

Ateşli bir sıtma, insafsız ve görünmez zehirli kelepçeler gibi bileklerini sıkıyordu. Yirminci asrın orta yerinde, fertlerin, devletlerin ve milletlerin haklarının tamamıyla anlaşıldığı bir çağda bu korsan hücumu beklenir miydi? Bu ne kadar adî bir cinayetti... Düşüncelerini daha çok ilerletemiyor, beyni uyuşuyor, dizleri kesiliyor, görmek için bir şey arıyormuş gibi karanlıklara bakıyordu.

Birden:

– Oh, dedi.

Sanki karanlıklardan çıkan görünmez bir el kalbine ateşten bir hançer saplamıştı. Kendisi Selânik'teki İtalyan Mason Locası'na mensuptu. Bunu hatırlamak bütün varlığını sarstı. Sonra yine düşünmeye başladı.

Ölüyorum zannetti. Kalbinin yeniden sıcak zehirle dolduğunu, göğsünün parçalanacak gibi acıdığını duyuyordu. Şu andaki hal ve geçmiş zaman birbirine karışarak zihnine hücum ediyor, birçok olaylar aklından geçiyordu. Birden duyguları düşüncesi değişiyor, yakıcı bir sıtma nöbeti varlığını eritiyor:

– Ah, insanlığa hizmet eden Avrupalılar, diye söyleniyordu.

Avrupalıların, önceden önem vermediği, hatta bazen çok doğal bulduğu hareketleri aniden aklına geliyordu. İlk önce Fransa'yı hatırladı. Devamlı insanlığa hizmet ettiğini haykıran bu millet, yüz yıldır Afrika'yı kana boyuyor, çölün silahsız, saf, masum,

uysal ve asil evlatlarını silahlarla öldürüyor, sakin şehirleri, mutlu yuvaları ateşli topraklarla yakıyordu.

Hiçbir suçu olmayan koca bir milleti esir yapıyor; vatanlarını, mallarını çalıyordu. Namuslarını, hayatlarını, ruhlarını ele geçiriyordu. Cezayir, Tunus, Senegal... Son fethettikleri yerle, zavallı Fas'ta, Avrupa'daki kendi vatanlarının yirmi mislinde büyük bir araziye sahip olmuşlardı.

Bu gaddar Avrupa'nın kendi toprakları ancak on milyon kilometre kareydi. Halbuki Afrika'daki Fransız sömürgesi on milyon üç yüz kilometre!... İnsanlığa Fransızlardan daha çok hizmet etmek fikrinde olan İngilizlerin sadece Afrika'daki sömürgesi ise on milyon kilometre kareden biraz eksikti.

Bir zamanlar... Dünya barışından en çok bahsedildiği zaman, meşrutiyetle, hatta cumhuriyetle idare edilen küçük, fakat namuslu bir hükümetçeğin üzerine aç ve kudurmuş bir hayvan gibi atılmıştı.

Onu çatır çatır parçalayarak yutmuştu. Zavallı Transval'in yalnız bir günahı vardı: Zenginliği, altın madenlerinin bol bulunması!

Almanya, İspanya, hatta Portekiz ve Belçika'nın da büyük sömürgeleri vardı. İşte Afrika bölünmüştü. Bu, o kadar açıktı ki... Koca kıtada ancak Habeş ve Liberya gibi bir iki yerli ve bağımsız hükümetçeğiz kalmıştı. İtalya'ya da sömürgesi dar gelmişti...

Şimdi beklenilmeyen bir zamanda Trablus'a saldırıyor, elli yıldır süren "Afrika'yı Lâtinleştirmek" faciasının son perdesini açıyor, yahut kapıyordu. Bu nasıl insanlıktı? Bu insanlığın vahşilikten, barbarlıktan, yamyamlıktan ne farkı vardı!..

Silahsız Afrika'yı tamamıyla ele geçiren bu insafsız Avrupalılar, şimdi de Asya'yı paylaşıyorlar, bu saldırılarına da soğukkanlılıkla "Doğu Meselesi" diyorlardı. Milyonlarca adamı insan yerine saymıyorlar, onlara hayvanlardan daha aşağı davranıyorlardı.

Kendi ülkelerinde gülünç insanlık gösterileri yapan, şefkat kurumları, hatta hayvanları koruma dernekleri kuran bu dolandırıcı Avrupalılar, zavallı Çin hükümeti, halkının sağlığını ve geleceğini korumak için afyonu yasaklayınca birden kuduruyorlardı. Bütün alacaklarını meydana çıkarıyor, "Ticaretimize zarar gelir." endişesiyle bu şanssız hükümeti sıkıştırıyor, korkutuyor, tekrar afyona izin verdiriyorlardı...

Ticaretlerini üç yüz milyon insanın sağlık ve huzurundan, geleceğinden daha kıymetli görüyorlar, üç yüz milyon Çinliye ülkelerindeki köpekler kadar önem vermiyorlardı.

İngiltere, Hindistan'ın kanını emiyor, bütün hazinelerini Avrupa'ya taşıyor, iki yüz doksan beş milyon insanı hizmetçi hayvanlar, yani at ve eşek gibi, her haktan mahrum bırakarak, kendi hesabına çalış-

tırıyordu. Rusya, Türk yurdunu akla gelmez zulümlerle çığniyordu. İngiltere ile Rusya, üç bin yıldır yaşayan eski bir milleti, İran'ı haritadan silmek, yer yüzünden kaldırmak için birleşiyorlardı...

Çünkü Asya kıtasını yağmalamaya onu engel görüyorlardı. Önce onu zayıf düşürmek, mahvetmek lâzımdı. Yaklaşık bir asır önce Avrupalılar, Navarin'de donanmamızı yakarak Yunanistan'ı oraya yerleştirmişlerdi. Romanya, Sırbistan, Karadağ, Bulgaristan, Doğu Rumeli, Cezayir, Tunus, Kıbrıs, Mısır, Sudan yağmaları birbirlerini takip etmiş, nihayet son idam kararımız Reval Mülâkatı'nda* verilmişti.

Meşrutiyet** ilan edilince sözde bu geriye bırakıldı. Halbuki bu erteleme tamamıyla yalandı. Bizi dünya yüzünden kaldırmak için bir plan yapılmıştı. Bosna-Hersek zorla alındı. Makedonya meselesi, Arnavutluk meselesi, Girit meselesi, Boğazlar meselesi, Doğu Anadolu meselesi, Mezopotamya meselesi, Irak meselesi, Suriye'nin istiklâli meselesi, Arabistan meselesi... Bunlar duruyordu. Avrupalılar bu problemleri de birer birer halledeceklerdi. Yalnız hepsinin uygun zamanlarını bekliyorlardı...

* Reval Mülakatı: 1908'de Reval'de (Estonya) buluşan İngiliz Kralı Edvard ile Rus Çarı II. Nikolas'ın Osmanlı Devleti'ni bölüşmek için yaptıkları anlaşma.

** Meşrutiyet: Başta hükümdar bulunmakla birlikte seçimle gelen, meclise dayanan yürütmeye sahip idare şekli.

Bunları düşünmek onu, asılmak için ipe doğru yürüten, cellâdın satırı altına başını uzatan bir masumun duyduğu o teslimiyetçi, fakat ümitsiz korku ile titretiyordu. Vücudunda hiç kuvvet kalmadığını hissediyor, sebepsiz gözyaşlarıyla ağlamak, denize, bu erimiş hiçlik parçasına atılmak, yok olmak istiyordu.

İşte Trablus meselesinin çözüm zamanı gelmişti. O da herkes gibi, duygu ve düşüncelerini kaybetmişti. Baş fena halde ağrıyor, şakaklarından kanlarının uğuldayarak geçtiğini işitiyor, karşısındaki sonsuz karanlığa bakıyordu.

Karaburun'un projektörü tekrar doğdu. Bu, uzun ve ışıklı bir hattı. Hızlı bir daire çizdi. Olimp'e dikildi. Şimdi gözleri bu aydınlığa dalıyor, onun içinde mavi deniziyle, açık gökyüzüyle, sevimli kalesiyle, beyaz minareleriyle, güzel ve sade evleriyle, yüksek hükümet sarayıyla, Menşiye mahallesinin sağındaki yeşil hurma ormanıya Trablus'un hayalini görüyordu.

Alçak düşman bu güzel ülkeyi topa tutmuş, ele geçirmeye kalkmıştı. Oysa ortada hiçbir sebep yoktu. Bu derece kaba ve alçakça bir saldırıya kimler cesaret ediyorlardı? Bu milletin içinde namuslu insan yok muydu? Bu millet baştan aşağıya kadar haydut muydu? Hükümetleri bir ahlâka, bir vicdana sahip insanlardan meydana gelmiş değil miydi?...

Düşünüyordu... Projektörün ışığı tekrar söndü. Gözlerinin önündeki Trablus hayali kayboldu.